

**Uresničevanje prenovljenega Evropskega programa za učenje odraslih
(EPUO) 2013–2014 v Sloveniji**

Poročilo o video-produkciji, njeni diseminaciji in evalvaciji

Pripravila: Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Kraj in datum: Ljubljana, 6. 10. 2014

1 Produkcija video-publikacij

V okviru projekta EPUO smo izdali štiri video-publikacije z naslovi:

- **Priložnosti so!** Programi usposabljanja za brezposelne (v nadaljevanju Video 1)
- **Stkane zgodbe.** Podeželje kot priložnost za razvoj pismenosti in temeljnih zmožnosti (v nadaljevanju Video 2)
- **Svetovanje za znanje.** Svetovalna podpora odraslim za izobraževanje in učenje (v nadaljevanju Video 3)
- **Z roko v roki.** Učenje v skupnosti za osebno in skupno dobro (v nadaljevanju Video 4)

Namen vseh je bil predstaviti primere dobrih praks iz Slovenije, uglasene na različna tematska področja izobraževanja odraslih, in sicer: implementacije neformalnega izobraževalnega programa za brezposelne v treh okoljih (Video 1), program pismenosti 'Izzivi podeželja' za pridobitev temeljnih zmožnosti (Video 2), svetovanje in vrednotenje neformalno pridobljenih znanj (Video 3) ter skupnostno učenje (Video 4). Posamezni povzetki so predstavljeni v nadaljevanju.

Snemanja so potekala:

- novembra 2012 v Ajdovščini, Črnomlju, Murski soboti in Ljubljani za Video 1,
- januarja 2013 v Tolminu, Kobaridu, Bovcu in Ljubljani za Video 2,
- junija 2013 v Murski Soboti, Novem mestu, Velenju in Ljubljani za Video 3 ter
- oktobra in novembra 2013 v Radovljici, Solčavi, Radečah, Črnomlju, Belčjem Vrhu in Ljubljani za Video 4.

Postprodukcije so bile izpeljanih v roku dveh do treh mesecev po končanih snemanjih na terenu. Vključevale so: sinhronizacija zvoke in slike, prepis izjav govorcev v obliki transkriptov, priprava končnega scenarija, montaža slikovnega gradiva, izbor glasbe in obdelava zvoka, podnaslavljanje in priprava podnapisov v slovenskem in angleškem jeziku, vmesni in končni popravki scenarija, slike in zvoka ter objava video vsebin na internetnih straneh projekta. Poleg omenjenih nalog smo oblikovali posamezne tiskovine za DVD nosilce (DVD nalepka, zloženka v obliki miselnega vzorca ter ovitek) ter vsak film tudi izdali na DVD nosilcih v nakladi 200 izvodov. Omenjene naloge sta opravljala koordinatorja posameznih video-publikacij, Darijan Novak in Ajda Turk, skupaj s sodelavci Andragoškega centra Slovenije ter produkcijsko hišo Oblikovalnik, Jure Plešec s.p.

Vsaka od video-publikacij je doživela svoje **premierno predvajanje** v različnih okoljih. Film *Priložnosti so!* so v aprilu 2013 predstavili v lokalnih okoljih, kjer so bile posamezne zgodbe posnete – v Črnomlju, Murski Soboti in Ajdovščini. *Stkane zgodbe* so si lahko prvi ogledali obiskovalci Parade učenja v Novi Gorici, maja 2013. Septembra, ob Dnevih svetovalnih središč, pa je na različnih krajih po Sloveniji sledil ogled filma *Svetovanje za znanje*. Zadnji, četrti film v zbirki, *Z roko v roki*, pa smo javnosti predstavili na 18. Andragoškem kolokviju v Ljubljani, maja 2014.

2 Vsebine video-publikacij

Produkcija štirih video-publikacij je bila vključena v projekt z namenom, da nadgradimo dozrajšnje izkušnje na področju video-produkcije Andragoškega centra Slovenije, zbrane in predstavljene na multimedijem portalu Zgledi vlečejo. Temeljijo na video-predstavitvah dobitnikov priznanj za dosežke v izobraževanju odraslih (od leta 1999 dalje) in na izdelkih promocijske kampanje Zgledi vlečejo (od leta 2007 dalje). Skupna jim je predpostavka, da so prav učeči se najboljši zagovorniki pomena in možnosti izobraževanja odraslih. Skupaj z izobraževalci odraslih soustvarjajo primere dobre prakse, ki zadevajo skoraj vsa področja Evropskega programa za učenje odraslih.

Video 1: Priložnosti so! Programi usposabljanja za brezposelne

Tema: zagotavljanje kakovostnih storitev ponudnikov izobraževanja odraslih ter drugih mehanizmov, ki udeležencem, v tem primeru brezposelnim, omogočajo razvijanje novih spretnosti in znanj, potrebnih za prilagajanje zahtevam okolja.

Programi: 'Oblikovalka tekstilnih izdelkov z elementi tradicionalne tekstilne dediščine', 'Družabnik/družabnica za starejše' in 'Ponudnik tradicionalnih izdelkov, pridelkov in storitev'

Nosilki teme: dr. Tanja Možina in Jasmina Orešnik Cunja, ACS

Koordinator: Darijan Novak, ACS

Režija in kamera: Jure Plešec, Oblikovalnik

Partnerji: LU Murska Sobota, ZIK Črnomelj, LU Ajdovščina ter drugi. Sodelujoči pričajo o zasnovi, pripravi in pilotnih izvedbah programov usposabljanja za brezposelne (2010 in 2011) projekta Razvoj kakovosti izobraževalne ponudbe za brezposelne v izbranih regijah.

Dolžina: 27:18

Dostop: <http://tvu.acs.si/paradaucenja/video1>

Priložnosti so!
Programi usposabljanja
za brezposelne
[http://tvu.acs.si/
paradaucenja/video1](http://tvu.acs.si/paradaucenja/video1)

Video 2: Stkane zgodbe. Podeželje kot priložnost za razvoj pismenosti in temeljnih zmožnosti

Tema: zagotavljanje priložnosti odraslim, da razvijejo temeljne zmožnosti, znanja ter oblike pismenosti, krepitev medgeneracijskega sodelovanja in partnerstev na lokalni ravni, v tem primeru na podeželju, ter zagotavljanje kakovosti dela izobraževalcev odraslih in storitev ponudnikov izobraževanja odraslih.

Program: 'Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Izzivi podeželja'

Nosilca teme: mag. Estera Možina in Manuel Kuran, ACS

Koordinatorica: Ajda Turk, zunanja sodelavka ACS

Režija in kamera: Jure Plešec, Oblikovalnik

Partnerji: Posoški razvojni center (mag. Almira Pirih in Patricija Rejec) ter drugi. Sodelujoči pričajo o izpeljevanju programa Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Izzivi podeželja v Posočju (v občinah Tolmin, Kobarid in Bovec).

Dolžina: 21:24

Dostop: <http://tvu.acs.si/paradaucenja/video2>

Stkane zgodbe

Podeželje kot priložnost za razvoj pismenosti in temeljnih zmožnosti

<http://tvu.acs.si/paradaucenja/video2>

Video 3: Svetovanje za znanje. Svetovalna podpora odraslim za izobraževanje in učenje

Tema: zagotavljanje vsestranskih in lahko dostopnih sistemov informiranja in svetovanja (pred, med in po izobraževanju) ter vrednotenja neformalnega in priložnostnega učenja.

Dejavnost: 'Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih – ISIO' (<http://isio.acs.si>)

Nosilki teme: mag. Tanja Vilič Klenovšek in mag. Andreja Dobrovoljc, ACS

Koordinator: Darijan Novak, ACS

Režija in kamera: Jure Plešec, Oblikovalnik

Partnerji: RIC Novo mesto, LU Murska Sobota, AZ LU Velenje ter drugi. Sodelujoči pričajo o delu v projektu Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih, t.j. mreže slovenskih svetovalnih središč, svetovalk in svetovalcev v teh središčih, njihovih sodelavcev v lokalnih okoljih ter uporabnikov njihovih storitev.

Dolžina: 22:52

Dostop: <http://tvu.acs.si/paradaucenja/video3>

Svetovanje za znanje

Svetovalna podpora odraslim za izobraževanje in učenje

<http://tvu.acs.si/paradaucenja/video3>

Video 4: Z roko v roki. Učenje v skupnosti za osebno in skupno dobro

Tema: skupnostno učenje ter vzajemno učenje in delovanje med skupnostjo in posamezniki, ki v njej živijo in delujejo; socialno vključevanje mladih, integracija priseljencev ob podpori lokalne skupnosti ter povezovanje na podeželju med različnimi deležniki (občani, občine, podjetniški centri, javni zavodi, društva).

Nosilci teme: Darijan Novak, mag. Zvonka Pangerc Pahernik, Mateja Pečar, vsi ACS, Slavica Borka Kucler, Ajda Turk, obe zunanji sodelavki ACS

Koordinatorica: Ajda Turk, zunanja sodelavka ACS

Režija in kamera: Jure Plešec, Oblikovalnik

Partnerji: KTRC Radeče, LU Radovljica, Občina Solčava, Center Rinka, ZIK Črnomelj

Dolžina: 28:27

Dostop: <http://tvu.acs.si/paradaucenja/video4>

Z roko v roki

Učenje v skupnosti za osebno in skupno dobro

<http://tvu.acs.si/paradaucenja/video4>

Glavno sporočilo vseh filmov smo strnili v slogan: *»Učenje je eden pomembnih dejavnikov za polnovredno življenje, ki nas bogati v vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih kot posamezniki prevzemamo.«*

3 Diseminacija video-publikacij

Vse štiri video-publikacije so bile premierno predvajanje v različnih lokalnih okoljih in na dogodkih – strokovna srečanja sodelujočih partnerjev, Parada učenja v Novi Gorici, Andragoški kolokvij in drugo. Ker želimo o pomenu in vseprisotnosti izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja ter o priložnostih, ki so ljudem na voljo, ozaveščati čim širšo javnost (izobraževalce v najširšem pomenu besede in splošno javnost), smo informacije o video-publikacijah poslali na več kot 1.000 elektronskih naslovov (knjižnicam, univerzam, društvom, ljudskim univerzam, javnim zavodom izobraževanja odraslih, fakultetam, inštitutom, svetovalnim središčem izobraževanja odraslih, nekaterim ministrstvom, razvojnim agencijam, srednjim šolam, strokovnemu svetu za izobraževanje odraslih, zavodom, posameznikom ter drugim ustanovam, s katerimi sodelujemo).

Prejeli smo tudi odzive na prispelo sporočilo. Eno se je glasilo:

»Zelo smo veseli vašega sporočila! Glede na to, da poslanstvo našega inštituta uresničujemo na področju rehabilitacije in programov socialnega varstva za invalide in najbolj ranljive, predvsem brezposelne osebe z zdravstvenimi težavami, nam bodo vaši filmi dobrodošla podpora pri strokovnem delu. In seveda bomo vašo informacijo o dobrih projektih in praksah z veseljem posredovali tudi našim poslovnim partnerjem in v rehabilitacijo vključenim rehabilitantom.«

Ob pomoči naših partnerjev smo se povezali z lokalnimi televizijskimi postajami ter o vsebinah objavljali v različnih glasilih ter spletnih straneh. Objavljeno je bilo preko 50 različnih objav. Andragoški center Slovenije je objavljala predvsem v mesečno izdanih eNovičkah (<http://www.acs.si/e-novicke>), projektni spletni strani, Šolskih razgledih (8. maj 2014), Facebook spletnem profilu projekta Teden vseživljenjskega učenja ter Andragoškega centra Slovenije, LinkedIn profilih zaposlenih in drugod. Izdali smo dve številki e-Biltena Parada učenja, in sicer v slovenskem in angleškem jeziku, kjer so bile video-publikacije predstavljene (<http://tvu.acs.si/paradaucenja/gradiva/publikacije>). Gostovali smo tudi v radijskih oddajah. Naši partnerji so jih omenjali v raznih prispevkih, npr. v časniku NeDelo in Delo, svojih spletnih straneh, lokalnih televizijskih postajah in drugod. Video-publikacije smo predstavljali tudi našim tujim partnerjem, ki so gostovali bodisi

oni pri nas bodisi mi v njihovih državah. Z vsebino so bili tako seznanjeni ljudje iz držav Evropske unije, pa tudi Avstralije, Turčije, Združenih držav Amerike ind.

Projekcije posameznih video-publikacij so potekale tudi na različnih lokacijah po Sloveniji in tudi tujini (npr. Italija), in sicer ob različnih dogodkih, ki so jih enkratno ali večkratno izpeljali naši partnerji. Povezali smo se z nekaterimi splošnimi knjižnicami po Slovenije in izpeljali projekcije video-publikacij. Za nekaj projekcij smo se dogovorili za njihove izpeljave v jesenskem času (po izteku projekta), ko je v knjižnicah več obiskovalcev (Mestna Knjižnica Ljubljana, Knjižnica Domžale, Mestna knjižnica Mirana Jarca Novo mesto idr.).

4 Evalvacija video-publikacij

Odzive na vsebino video-publikacij smo največkrat spremljali ob samih izidih le-teh in predvsem ob projekcijah v živo. Tako so se npr. obiskovalci v knjižnicah spraševali, zakaj obisk projekcij ni bil večji, saj so prepoznali sporočila (npr. o možnostih za brezposelne), ki bi jih morali po njihovem mnenju slišati čim več ljudi. Sami so namreč dobili odgovore in informacije, ki so jih potrebovali – pri iskanju zaposlitve, nadaljnjem izobraževanju ipd.

V okviru Videa 1 smo izpeljali evalvacijo v obliki pogovora s partnerskimi organizacijami, ki so sodelovale pri snemanju filma. Za ostale tri pa smo pripravili spletni vprašalnik in ga naslovili na prejemnike DVD-jev ter sodelujoče partnerje. Spraševali smo jih:

- V kakšne namene in kje so predvajali posamezne filme ter kolikokrat?
- Kdo so bili udeleženci na projekciji filmov in kakšen je bil njihov odziv?
- Kakšna je po njihovem mnenju dodana vrednost tovrstnih filmov?

Na zastavljena vprašanja smo dobili naslednje odgovore:

- **V kakšne namene in kje so predvajali posamezne filme ter kolikokrat?**

Filme so uporabili na motivacijskih delavnicah (za pridobivanje udeležencev v izobraževalne programe – za brezposelne, UŽU programi, slovenščina za tujce, v CIPS-u ipd.), zaključnih srečanjih posameznih skupin, objavili so jih na svojih spletnih straneh, Facebook profilih izobraževalnih ustanov, jih predstavili na raznih predstavitev podobnih programov (npr. za brezposelne, Podjetnost na podeželju, predstavitev svetovalnih središč), Paradah učenja v svojih okoljih, v okviru Tedna vseživljenjskega učenja, na Zavodu za zaposlovanje in drugod. Projekcije so potekale tudi kot spremljevalni program na večjih dogodkih (npr. seja Strateškega sveta in Strokovnega aktiva, tiskovna konferenca CVŽU, srečanja s strokovnimi partnerji – tudi partnerji iz tujine), na dnevih odprtih vrat ter informativnih dnevih. Udeležencem so svetovali, da si ogledajo filme na spletni straneh.

Glede na pridobljene odgovore lahko rečemo, da so sodelujoči partnerji izobraževalnih ustanov filme v povprečju predvajali vsak po desetkrat – nekateri tudi manj (do petkrat) oziroma večkrat (do petnajstkrat).

- **Kdo so bili udeleženci na projekciji filmov in kakšen je bil njihov odziv?**

Na projekcijah filmov so bili brezposelni (dolgotrajno brezposelnim, mladi, odrasli z različnimi stopnjami izobrazbe, iskalci zaposlitve), naključni obiskovalci prireditev (npr. v knjižnicah), zaposleni v organizaciji, svetovanci svetovalnih središč, različni posamezniki, ki so sodelovali pri snemanjih filmov, priseljenci, udeleženci izobraževalnih programov (npr. UŽU – Moj korak, UVNPZ), bodoči udeleženci programov. Med občinstvom so bili tudi strokovni in strateški partnerji, obiskovalci spletnih strani, strokovni delavci svetovalnega omrežja, te, ki delajo z brezposelnimi, in tudi drugi strokovnjaki, ki so iskali informacije na področju izobraževanja odraslih (npr. o vrednotenju neformalno pridobljenih znanj), strokovna javnost ter prostovoljci.

Partnerji so od občinstva prejeli večinoma zelo pozitivne odzive. Zapisali so, da je bil posamezen film: *»Spodbuden, zelo pozitiven, dober ...«* Udeleženci so bili zainteresirani in motivirani za udeležbo v programih, ki so sledili. Dobri so se jim zdeli prikazi primerov dobrih praks iz lokalnih okolij, ovire, na katere naletijo npr. brezposelne osebe. Neka udeleženka je celo obiskala eno izmed nastopajočih v filmu Svetovanje za znanje ter jo prosila za pomoč pri učenju slovenščine.

Na drugi strani so partnerji med udeleženci zaznali, da se pri nekaterih starejših udeležencih še vedno pojavlja občutek sramu. Nekaterim je bil predvajani film predolg, kar se je videlo pri popuščanju koncentracije.

Med odgovori so zapisali tudi:

»Film so gledalci spremljali z zanimanjem, vzdušje po ogledu je bilo sproščeno; posebne razprave po ogledu pa ni bilo – namen je bil, da jim skozi film prikažemo, kaj delamo središča in zakaj bi ga lahko oni obiskali.«

»Film je bil dobra iztočnica za delo s ciljno skupino dolgotrajno brezposelnih. Predvsem smo z njimi na osnovi zgodb posameznikov peljali pogovor o vrstah pomoči in podpori, ki jo nudimo v svetovalnem središču posameznikom, ki se znajdejo v različnih življenjskih situacijah (nedokončana šola, brezposelnost, poklicna usmeritev, potrditev že neformalno pridobljenega znanja, upokojitev ...), o pomenu in vseprisotnosti vseživljenjskega učenja in o priložnostih, ki so posameznikom s tem na voljo.«

»Iz pogovora in njihovih razmišljanj je bilo razbrati, da je film na njih vplival zelo motivacijsko.«

- **Kakšna je po njihovem mnenju dodana vrednost tovrstnih filmov?**

Številni partnerji in uporabniki video-publikacij, ki so sodelovali pri evalvaciji, dodano vrednost vidijo predvsem v lastni promociji svoje ustanove – tako samih programov kot tudi ustanove navzven, v lokalnem okolju. Prednost filmov vidijo tudi v prikazu partnerskega sodelovanja z okoljem ter prikazom ciljno usmerjenega izobraževanja. *»Filmi so zadnje čase najboljša promocija, sploh za področje izobraževanje odraslih,«* so prav tako zapisali. Filmi se po njihovem mnenju dobro orodje za predstavitev dejavnosti, ki jih izvajajo, ter (v veliki meri) za motiviranje odraslih. Menijo, da pripomorejo k poistovetenju z zgodbami drugih. K temu prav gotovo pripomorejo zgodbe ljudi, ki so povezani z regijo, v kateri živijo in delujejo. Nastopajoči v filmih potencialnim udeležencem (npr. svetovalnih središč izobraževanja odraslih ter izobraževalnih programov) nazorno predstavijo dileme, razmišljanja in strahove, s katerimi se srečajo pred in med vključitvijo ter tudi vrednost neformalno pridobljenih znanj in izkušenj.

Dodana vrednost filmov je v prepoznavnosti ustanove navzven in tudi v predstavitvi kakovosti vsebine področja dela, ki ga opravljajo. Gledalci vidijo: *» ... korake, spoznanje na konkretnih primerih, da je vse možno. Prepoznajo uspeh udeležencev in vzor, da niso samo oni v slabi situaciji. Zmanjša se strah pred obiskom svetovalnega središča ter prepoznajo, da so problemi rešljivi.«* Gledalci se lažje identificirajo z nastopajočimi v filmih ravno zaradi zgodb, ki so predstavljene. *»Primeri iz realnega življenja, njihove zgodbe, so izredno motivacijske, vedno pritegnejo.«*

Uporabnikom video-publikacij, med katerimi so večinoma strokovni delavci izobraževanja odraslih (npr. v svetovalnih središčih izobraževanja odraslih), so filmi pomembna pridobitev za njihovo ustanovo, saj jim predstavljajo pomoč pri predstavitvi njihovega dela na zanimiv in izviren način, *»ki je podkrepljen s predstavitvijo življenjskih zgodb učečih se posameznikov. Film je lahko pri delu z različnimi ciljnim skupinami dobra iztočnica za razpravo o različnih vidikih vseživljenjskega učenja in pomenu le-tega za posameznika in za ciljno vodene razprave z njimi. Video vidim kot sestavni del prizadevanj za uresničevanje strateških cilje na področju izobraževanja odraslih. Film ima za gledalca močno sporočilno noto. Na zanimiv (celo ganljiv) način skozi življenjske zgodbe posameznikov predstavi pomen znanja in vključevanja v vseživljenjsko učenje. Dobro je prikazana tudi vloga svetovalca, ki se s "terena" dejavno vključuje v njihove zgodbe s svetovanjem in strokovno pomočjo. Video film naredi na gledalca močan vtis in ima vsekakor učinek, ki so ga avtorji filma želeli doseči.«*

Ker so vsi štirje filmi dostopni preko spletnih strani (YouTube), *»ga lahko pošljemo kadarkoli komurkoli; slika/film pove več kot 1000 besed.«*

»Gre za celovito predstavitev naše pomoči in podpore odraslim, vključenim v izobraževanje, ki jo lahko (tudi kar kot link) posredujemo partnerjem, medijem, našim interesnim skupinam, odločevalcem.«

»Svetovalci, dejavnost središča ne ostajajo samo črka na papirju (ali spletni strani), pač pa dobijo obraz, vsebino, kontekst (konkretne primere).«

Film Z roko v roki: » ... vzbuja občutek pripadnosti širši skupnosti, solidarnost, sočutje, etiko, pomen vzgoje poleg izobraževanja itd.«

Izobraževalci odraslih prepoznavajo pomen filma v svojem poklicu vedno bolj. Žal na drugi strani pogosto naletimo na neodzivnost gledalcev, ki jih je težje pritegniti h gledanju. Tu vidimo pomembno področje, ki ga je še potrebno razviti in okrepiti – kako spodbuditi ljudi h gledanju tovrstnih vsebin. Na projekcijah v knjižnicah smo od redkih, a zadovoljnih udeležencev prejeli vprašanja, kje so ljudje, zakaj ne pridejo, saj vidijo pomembno dodano vrednost v vsebinah, ki so v filmih predstavljene.

